

**Założenia do opracowania planu zadań ochronnych (PZO)
dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031**

Opis obszaru

Obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 został zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 roku przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039).

Aktualnie nazwę, położenie administracyjne, granicę i mapę obszaru, cele i przedmioty ochrony, określa Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) (Dz. U. z 2023 r. poz. 2164).

Specjalny obszar ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, o powierzchni 34 230,08 ha składa się z trzech powiązanych funkcjonalnie enklaw i obejmuje zachodnią i centralną część Równiny Biłgorajskiej na południe od Janowa Lubelskiego i Zaklikowa. Rozciąga się od doliny Wisły i Sanu na zachodzie obejmując Lasy Lipskie i Lasy Janowskie stanowiące zachodnią część Puszczy Solskiej, pomiędzy krawędzią Wyżyny Lubelskiej i Roztocza na północy oraz doliną rzeki Bukowej na południu, sięgając do miejscowości Frampol na wschodzie.

Administracyjnie obszar położony jest na terenie województwa lubelskiego i podkarpackiego. Blisko 60 % obszaru położona jest w województwie lubelskim na terenie gmin: Dzwola, Modliborzyce, Janów Lubelski, Potok Wielki wchodzących w skład powiatu janowskiego oraz gmin Frampol i Biłgoraj - powiat biłgorajski. Na terenie województwa podkarpackiego na terenie gmin: Zaklików, Pysznica, Radomyśl nad Sanem - powiat stalowowolski oraz gminy Jarocin - powiat niżański.

Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana. Dominują równiny tarasów akumulacyjnych rozcinane dolinami rzecznyymi. Monotonny krajobraz leśnej równiny urozmaicają wały wydmore długości kilku kilometrów i wysokości względnej do 10 m. Urozmaicenie w rzeźbie stanowią również doliny rzek, kompleksy stawów (ponad 150 obiektów o powierzchni 10 – 50 ha), łąk, bagien i torfowisk. Obszar pokrywają głównie luźne piaski holoceni i plejstoceni, rzadziej znajdują się gliny polodowcowe. Warstwa ta położona jest na nieprzepuszczalnej warstwie ilów krakowieckich. Dzięki temu poziom wód gruntowych jest płytki (do 2 m i płycej), a nierównomierne pokrycie glebowe sprzyja wytworzeniu licznych obszarów bezodpływowych.

Sieć rzeczna obszaru Natura 2000 PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich jest bardzo bogata. Wynika to z położenia u podnóża Roztocza i Wyżyny Lubelskiej, na linii źródeł dających początek licznym rzekom i potokom. W części obejmującej fragment Lasów Lipskich (część zachodnia) sieć rzeczna jest nieco słabiej rozwinięta. W części wschodniej znajdują się prawobrzeżne dopływy Bukowej: Rakowa, Branew i Branewka Górna,

Czartosowa, Trzebensz oraz rzeka Biała. Zachodnia część obszaru leży w dorzeczu Łukawicy z lewobrzeżnym dopływem Dębowcem oraz Złodziejki i Jodłówki. Rzeki te płyną w głębokich korytach i często meandrują. Charakterystyczną cechą zlewni Łukawicy jest duży udział stawów rybnych i bagien.

Ważny element sieci wodnej tego terenu stanowią liczne bagna i torfowiska tworzące się w miejscach o nieprzepuszczalnym podłożu, jak np. Bagno Rakowskie i Imielty Ług. Istotnym składnikiem systemu wodnego obszaru są również stawy rybne, zasilane z wód powierzchniowych przez kanały doprowadzające. Jest to jeden z największych kompleksów stawów w Polsce. Ich powierzchnia wynosi ok. 1600 ha. Największe kompleksy stawów znajdują się w zlewni Łukawicy z Dębowcem w rejonie Malińca, Gwizdowa, Świdrów (ok. 950 ha), w ujściowym odcinku Branwi w rejonie miejscowości Momoty, w okolicach Zaklikowa (dorzecza Sanny i Jodłówki) ok. 170 ha, w Lipie (dorzecze Złodziejki) ok. 110 ha.

Znaczny udział mają stawy nieużytkowane, zarastające i zarośnięte na różnych etapach łądowacenia. Warunki życia organizmów, struktura zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych pozostają pod decydującym wpływem gospodarowania – nawożenia, żywienia ryb paszami podawanymi do wody. Wody stawów są eutroficzne z powodu gromadzenia się biogenów. Sprzyja to bujnemu rozwojowi roślinności, wypłycań i szybkiemu zarastaniu stawów.

Lasy Janowskie to zwarty obszar leśny o dużym stopniu naturalności i małej gęstości zaludnienia, z fragmentami starych drzewostanów o charakterze puszczańskim. Głównymi walorami siedliskowymi są tu bory bagienne i torfowiska oraz bory jodłowe. Ponadto na uwagę zasługują łągi olszowe wzdłuż licznych cieków, murawy napiaskowe i wrzosowiska zlokalizowane w zachodniej części obszaru (przede wszystkim na terenie czynnego poligonu wojskowego) oraz śródleśne łąki. Obszar cechuje występowanie obok siebie gatunków o różnych wymaganiach – tu spotykają się zasięgi gatunków roślin i zwierząt typowych dla gór, relikty borealne, gatunki pontyjskie z ciepłego południa Europy oraz atlantyckie. Rozległość kompleksu leśnego, urozmaicenie gatunkowe i strukturalne lasów przesądza o bogatych walorach przyrodniczych terenu. W obszarze występuje między innymi największe w kraju nagromadzenie populacji fiołka bagiennego.

Podstawowym celem ochrony w obszarze jest wilk - priorytetowy gatunek z Dyrektywy Siedliskowej. Jego populacja w obszarze stanowi istotną część lokalnej populacji Kotliny Sandomierskiej i Roztocza. Składa się na nią 3 watahy liczące w sumie 15-18 osobników.

Przedmioty ochrony obszaru

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) (Dz. U. z 2023 r. poz. 2164), obszar został wyznaczony w celu trwałej ochrony lub odtworzenia właściwego stanu ochrony:

- a) siedlisk przyrodniczych:
- 1 2330 Wydmny śródłądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*)
 - 2 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto Nanojuncetea*
 - 3 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculon fluitantis*)
 - 4 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-*

- Arctostaphylyon*)
- 5 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
 - 6 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)
 - 7 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
 - 8 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
 - 9 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
 - 10 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)
 - 11 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*
 - 12 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
 - 13 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pinomugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
 - 14 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
 - 15 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*)

b) populacji zagrożonej wyginięciem gatunku rośliny:

- 1 sasanka otwarta *Pulsatilla patens*
- 2 starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostercicum palustre*)

c) populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki:

- 1 bóbr europejski *Castor fiber*
- 2 czerwńczyk nieparek *Lycaena dispar*
- 3 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*
- 4 kumak nizinny *Bombina bombina*
- 5 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*
- 6 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*
- 7 modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*
- 8 mopek *Barbastella barbastellus*
- 9 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*
- 10 nocek duży *Myotis myotis*
- 11 piskorz *Misgurnus fossilis*
- 12 różanka *Rhodeus sericeus amarus*
- 13 szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*
- 14 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)*
- 15 trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*
- 16 wilk *Canis lupus*
- 17 wydra *Lutra lutra*
- 18 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Zakres planu zadań ochronnych

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024

r. poz. 1478, ze zm.). Obecnie plan zadań ochronnych jest dokumentem bezterminowym i zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących planach ogólnych gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa, ustanawiają wspólnie regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajduje się obszar Natura 2000. W przypadku obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, plan zadań ochronnych zostanie ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Ustalenia planu zadań ochronnych mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na: organy administracji leśnej; organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej; zarządców wód; właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych oraz nieruchomości, w obrębie których występują przedmioty ochrony obszaru Natura 2000; przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na obszarze Natura 2000; przedsiębiorców zainteresowanych realizacją przedsięwzięć na obszarze Natura 2000. Ponadto ustalenia planu zadań ochronnych winny być transponowane do różnych obowiązujących dokumentów planistycznych pozostających w kompetencjach organów władzy publicznej, np.: planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasu.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 zostanie opracowany dla całego obszaru.

W styczniu 2025 roku zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską zmiany przedmiotów ochrony obszaru. Aktualny wykaz przedmiotów ochrony zawiera standardowy formularz danych obszaru dostępny na stronach Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody pod linkiem:

Wprowadzone zmiany usuwają z listy przedmiotów ochrony obszaru:

3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*)

starodub łukowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*)
szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*

Niezależnie od powyższego w planie zadań ochronnych, do czasu zmiany Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) (Dz. U. z 2023 r. poz. 2164), zostaną uwzględnione wszystkie gatunki i siedliska przyrodnicze w nim wymienione.

Za koordynację prac związanych z przygotowaniem planu zadań ochronnych obszaru Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 odpowiada Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie. Istnieje możliwość zgłaszania wniosków oraz uwag do projektu planu:

- w formie pisemnej na adres Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, ul. Bazylianówka 46, 20-144 Lublin,
- w formie ustnej do protokołu w siedzibie RDOŚ w Lublinie,
- za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym), na adres e-mail: sekretariat@lublin.rdos.gov.pl,
- za pośrednictwem e-Doręczeń: PL-50371-54144-VAEVC-12.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie zorganizuje spotkania dyskusyjne z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031. Na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie <https://www.gov.pl/web/rdos-lublin> będą zamieszczane informacje dotyczące postępu prac nad PZO.

Osobą do kontaktu w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 jest Magdalena Sawicka-Zgnilec tel.: 15 87 21 434, e-mail: magdalena.sawicka@lublin.rdos.gov.pl

**Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie
Tomasz Wąsik
p.o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie
– Regionalnego Konserwatora Przyrody**
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*